

Commentaar raadsvoorstel “Startnotitie vervolgtraject” gemeentelijk herindeling

Renkum, 29 mei 2023 / John Bartels FJB

Het voorstel is om “het vervolgtraject bestuurlijke toekomst” vast te stellen. Het onderwerp valt onder een portefeuille, die politiek van aard is en gezien de grote mate van gevoeligheid zou ik deze liever bij een wethouder ondergebracht zien. Collegeleden gaan over de verdeling van portefeuilles. Maar een burgemeester kan in dit geval beter van het politieke speelveld wegblijven en zich beperken tot de wettelijke taken. Waar verbinding eindigt, begint polarisatie.

In het voor Renkum bedoelde rapport van 13-01-22 schreef Berenschot, dat iedere keuze qua denkrichting arbitrair is. Persoonlijk heb ik eerder uitgesproken, dat ik vooralsnog niet van mening ben, dat een herindeling de beste optie voor de bestuurlijke ontwikkeling van de gemeente Renkum is. Ik zeg duidelijk **vooralsnog**, omdat ik vind, dat aan de volgorde van de herindelingen geen recht wordt gedaan.

1.

De raad wordt onvoldoende meegenomen in een aanvangsdiscussie gebaseerd op feiten. Durft iemand te beweren, dat de schaalvergrotingsparadox van Blank etc, onzin is? Deze stelt dat er binnen beleidsdelen schaalvoordelen kunnen ontstaan. Bij dit soort gedachten ontstaat dan vaak een interne druk om te vergroten, terwijl voor de gemeente Renkum in zijn geheel de schaaldoelmatigheid eerder verslechtert. Informatie uit een aantal landelijke onderzoeken inzake risico's m.b.t. schaalvergroting vindt Renkum tot nu toe niet interessant. We gaan objectieve gegevens vallende onder het begrip “fact-finding” of **feitenonderzoek** gewoon uit de weg. Ik begrijp dat niet.

2.

We hebben als raad in het najaar bij de begrotingsbehandeling 2024 afgesproken om uitgebreid te discussiëren over de samenhang van de gemeentelijke ambities met de gemeentelijke financiën en de beschikbare capaciteit van onze ambtelijke organisatie.

Ik vind, dat eerst die discussie afgerond moet worden om vervolgens te concluderen of een herindeling wel of niet het finale doel moet zijn. Het eindresultaat zou wel eens tot een andere conclusie kunnen leiden.

3.

Opmerkingen n.a.v. het voorliggende voorstel.

- In het voorstel staat dat het doel is om minimaal het huidige dienstverlening- en voorzieningenniveau te waarborgen. Je kunt je afvragen of dienstverlening zover moet gaan dat we enorme bedragen uittrekken voor niet verplichte taken, zoals die op het gebied van de Jeugdzorg. Bij de Voorjaarsnota in juni 2024 kom ik daar op terug.
- Ook worden geen financiële gevolgen van dit voorstel in beeld gebracht. Wie geeft nu daarvoor carte blanche? Ieder raadslid wil toch vooraf weten welke kosten met het vervolgtraject gemoeid zijn?

- Verbazingwekkend is te lezen, dat op bestuurlijk niveau de herindelingsgesprekken met mogelijke partnergemeenten alleen zijn gevoerd tussen de burgemeesters en de gemeentesecretarissen (en hun adviseurs) en op ambtelijk niveau tussen adviseurs en projectleiders. Waar staan hier de wethouders? Waarom werd hier geen delegatie van de raad bij betrokken? **Wie kan getuigen van wat er besproken is?**
- Het voorstel spreekt over een klankbordgroep, die zich beperkt tot communicatie-aanpak en het verloop van het proces. Deze zou moeten bestaan uit vijf raads- en commissieleden, waarvan twee van de coalitiepartijen en twee van de oppositiepartijen, maximaal één deelnemer per raadsfractie. **Ik vind de samenstelling onjuist. Iedere fractie hoort de mogelijkheid te hebben in de klankbordgroep te zitten.**
- Op 10 mei zijn de oproepkaarten voor de Europese Verkiezingen vanuit de drukker aangeboden aan de bezorgdienst. De geplande bezorgdatum vanuit de bezorgdienst was 14/15 mei 2024. Op 28 mei volgde een tweede brief van de gemeente Renkum m.b.t. de kieslijsten. Wanneer de burgemeester op de raadsvergadering van 24 april zegt, dat het organisatorisch niet meer mogelijk is om tegelijkertijd een meningskaart voor een 0-meting over Renkum als zelfstandige gemeente mee te sturen dan kom mij dat nu ongeloofwaardig over.

Kortom; het voorliggende voorstel is niet rijp voor besluitvorming. Eerst moet de discussie over ambities in samenhang met de financiën en ambtelijke capaciteit plaats te vinden. De gemeenteraadsleden horen de regie over een herindeling niet uit handen te geven aan het college, maar zelf te behouden, inwoners dienen over dit majeure project van zeer groot belang beter betrokken te worden.

Risico's schaalvergroting zie rapporten van o.a. VNG Realisatie (voorheen KING / "Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten", het onderzoek van hoogleraar Denters van de Universiteit Twente, een metastudie van het Sociaal Cultureel Planbureau / SCP, het artikel van Maarten Allers, Coelo-directeur (Het Centrum voor Onderzoek Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen) in het tijdschrift ESB, het vakblad over economie en beleid, zij allen duidelijk maken, dat schaalvergroting niet automatisch leidt tot een betere organisatie of minder uitgaven;

Zeer recent: Geert Waling in EW 43 van 30 maart 2024 concludeert, dat heel wat gemeentefusies tegen alle beloften in hebben geleid tot hogere lasten, minder efficiënt beleid en het weglekken van democratische legitimiteit;

Planbureau voor de Leefomgeving: schaalvergroting kosten besparen door te fuseren?
 Al met al kan worden gesteld dat fusies of herindelingen geen effect hebben op de lasten, maar dat er vele andere factoren zijn die de hoogte van en de ontwikkeling in de lasten verklaren.

Document van: Martijn van den Berge, Edwin Buitelaar en Anet Weterings.